

Sygn. akt I ACa 1083/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 stycznia 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Wiesława Kuberska

Sędziowie: SA Alicja Myszkowska (spr.)

SA Dariusz Limiera

Protokolant: st. sekr. sąd. Katarzyna Olejniczak

po rozpoznaniu w dniu 26 stycznia 2016 r. w Łodzi na rozprawie

sprawy z powództwa **B. P.**

przeciwko (...) **Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.**

o zadośćuczynienie i ustalenie odpowiedzialności

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Płocku

z dnia 25 maja 2015 r. sygn. akt I C 1196/12

I. zmienia zaskarżony wyrok na następujący:

„1. zasądza od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz B. P. kwotę 130.000 (sto trzydzieści tysięcy) zł tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami: od kwoty 90.000 (dziewięćdziesiąt tysięcy) zł od dnia 15 września 2011 roku oraz od kwoty 40.000 (czterdzieści tysięcy) zł od dnia 1 lipca 2014 roku do dnia zapłaty;

2. ustala odpowiedzialność na przyszłość (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. wobec B. P. za skutki wypadku, któremu powód uległ w dniu 2 kwietnia 2009 roku w przypadku ujawnienia się nowych schorzeń i urazów związanych z tym wypadkiem;

3. oddala powództwo w pozostałej części;

4. zasądza od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz B. P. kwotę 8.117 (osiem tysięcy sto siedemnaście) zł tytułem zwrotu kosztów procesu;

5. nakazuje pobrać na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Płocku od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 7.619,92 (siedem tysięcy sześćset dziewiętnaście 92/100) zł tytułem nieuiszczonej opłaty sądowej od uwzględnionej części powództwa i zwrotu wydatków;

6. nakazuje pobrać na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Płocku od B. P. z zasądanego w punkcie 1 wyroku roszczenia kwotę 1.520 (jeden tysiąc pięćset dwadzieścia) zł tytułem nieuiszczonej opłaty sądowej od oddalonej części powództwa.”

II. oddala apelację w pozostałej części;

III. zasądza od B. P. na rzecz (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 3.551,19 (trzy tysiące pięćset pięćdziesiąt jeden 19/100) zł z tytułu zwrotu kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym.

I ACa 1083/15

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 25 maja 2015 r. Sąd Okręgowy w Płocku zasądził I od (...) SA z siedzibą w W. na rzecz B. P. kwotę 90.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 25.05.2015 r. do dnia zapłaty i oddalił powództwo o zadośćuczynienie w pozostałym zakresie. W pkt 2 wyroku Sąd ustalił odpowiedzialność na przyszłość (...) S.A z siedzibą w W. wobec B. P. za skutki wypadku, któremu uległ w dniu 02.12.2009 r. w przypadku ujawnienia się nowych schorzeń i urazów zwijanych z tym wypadkiem, a w pkt 4, 5 i 6 wyroku rozstrzygnął o kosztach procesu zasądzając od pozwanego na rzecz powoda kwotę 8117,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu oraz nakazując ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa od pozwanego kwotę 5639,92 zł i od powoda kwotę 3500 zł.

Powyższy wyrok Sąd I instancji oparł na ustaleniach faktycznych, które Sąd Apelacyjny w całości podzielił i przyjął za własne, a których najistotniejsze elementy przedstawiają się następująco:

W dniu 02.12.2009 r. w miejscowości S. doszło do wypadku komunikacyjnego w wyniku którego powód doznał ciężkich obrażeń ciała. Sprawca wypadku objęty był ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej w Zakładzie (...) pozwanego. Podczas pobytu na Oddziale Ortopedycznym zdiagnozowano u powoda m. in. uraz głowy ze wstrząśnieniem mózgu, zwichnięcie stawu biodrowego lewego ze złamaniem tylnej krawędzi panewki, pourazowe częściowe przerwanie nerwu kulszowego lewego, rany cięto-tłuczone głowy, twarzy i łokcia lewego. Wypadek i urazy doznane w jego wyniku wpłynęły negatywnie nie tylko na stan zdrowia fizycznego powoda, ale i również na jego stan psychiczny i emocjonalny. Przed wypadkiem powód pracował jako zawodowy kierowca. Po wypadku z uwagi na uraz kończyny dolnej, powód przez dłuższy czas nie był w stanie wykonywać dotychczasowej pracy. Uraz głowy spowodował u powoda wtórne obniżenie funkcji poznawczych, natomiast negatywny wpływ urazów na karierę zawodową powoda, stał się źródłem psychicznego napięcia nerwowego. W chwili obecnej powód podjął już pracę w poprzednio wykonywanym zawodzie, z tym że ma dalej, szczególnie po przebudzeniu, kłopoty z drętwieniem nogi i ręki, oczekuje na operację wstawienia sztucznego stawu biodrowego.

Lekarze orzecznicy wydając opinię na zlecenie pozwanego ustalili, że powód doznał łącznie 45% trwałego uszczerbku na zdrowiu. Po dokonaniu zgłoszenia roszczeń przez powoda, pozwany w toku likwidacji szkody przyznał na rzecz powoda tytułem zadośćuczynienia kwotę w wysokości 60.000,00 zł oraz odszkodowanie w wysokości (...),1 zł.

Powołany dla potrzeb niniejszego postępowania (...) M. K. w T. –C. Medium w B. w swojej opinii () stwierdził, iż na skutek doznanego wypadku zdiagnozowano u powoda:

- stan po złamaniu panewki ze zwichnięciem w stawie biodrowym lewym,
- stan po urazie stawu kolanowego prawego z uszkodzeniem łąkotki przyśrodkowej z wtórnymi zmianami zwyrodnieniowymi, chondromalacyjnymi,
- uszkodzenie nerwu kulszowego z wtórnym przykurczeni stawu skokowego lewego;
- zespół korzonkowy lędźwiowo-krzyżowy,
- blizny na kończynie górnej lewej bez zaburzeń funkcji kończyny,
- blizny na głowie bez zaburzeń funkcji skóry i narządu wzroku,

-łagodne zaburzenia procesów poznawczych; stan po wstrząśnieniu mózgu.

Łączny uszczerbek na zdrowiu powoda wynosi łącznie 110%. Nie należy oczekiwać istotnego polepszenia stanu zdrowia powoda. Ze względu na stan zdrowia powód wymaga leczenia rehabilitacyjnego. Należy się również spodziewać wzrostu natężenia dolegliwości bólowych związanych z rozwojem pourazowej choroby zwyrodnieniowej stawu biodrowego lewego. Nie można wykluczyć konieczności implantacji endoprotezy stawu biodrowego lewego w przyszłości. Stan zdrowia powoda stanowi również ograniczenie w wykonywaniu pracy wymagającej długiego stania lub chodzenia i sprawnego posługiwania się obu kończynami dolnymi, np. w zawodzie kierowcy.

Wskazując na powyższe Sąd Okręgowy uznał, że adekwatną kwotą zadośćuczynienia winna być łącznie kwota 150.000 zł. wobec czego Sąd zasądził kwotę 90.000 zł. z ustawowymi odsetkami od dnia wyrokowania, z uwagi na uznaniowy i ocenny charakter ustalenia kwoty zadośćuczynienia i dobrowolnej wypłaty znacznej części żądanej sumy.

Apelację od wyroku wniósł powód zaskarżając wyrok w części oddalającej powództwo co do kwoty 70 000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od tej kwoty od dnia następującego po dniu rozszerzenia powództwa oraz w części oddalającej powództwo co do odsetek ustawowych od zasądzonej kwoty 90 000zł za okres od dnia 15 września 2011 r. do dnia 24 maja 2015 r., jak również rozstrzygającej o kosztach procesu.

Skarżący zarzucił wyrokowi naruszenie przepisów prawa materialnego tj.:

- art. 445 § 1 k.c. poprzez błędną jego wykładnię i w konsekwencji uznanie, że kwota zadośćuczynienia w łącznej wysokości 150 000,00 zł z uwzględnieniem kwoty wypłaconej przez pozwanego w toku postępowania likwidacyjnego jest kwotą adekwatną, rekompensującą w pełni krzywdę doznaną przez powoda, błędnie stosując zasadę, iż kwota zadośćuczynienia ma odpowiadać warunkom ekonomicznym i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa,

-art. 481 §1 k.c. w zw. z art. 817 §1 k.c. poprzez ich błędną wykładnię i w konsekwencji uznanie, iż odsetki za zadośćuczynienie należą się powodowi od dnia wyrokowania.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części i zasądzenie dalszego zadośćuczynienia w wysokości 70 000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia następującego po dniu rozszerzeniu powództwa do dnia zapłaty oraz zasądzenie na rzecz powoda odsetek od kwoty 90 000 zł od dnia 15 września 2011 r. do dnia 24 maja 2015 r.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja częściowo zasługuje na uwzględnienie.

Trafny okazał się zarzut obrazy art. 445§1 k.c. i art. 481 §1 k.c. Należy stwierdzić , że zadośćuczynienie w łącznej wysokości 150.000 zł jest nieodpowiednie do doznanej krzywdy.

Zgodnie z utrwalonym orzecnictwem SN, dotyczącym zadośćuczynień przyznawanych na różnych podstawach prawnych, zarzut niewłaściwego określenia wysokości zadośćuczynienia może być uwzględniony tylko wtedy, gdy nie zostaną wzięte pod uwagę wszystkie istotne kryteria wpływające na tę postać kompensaty (por. np. wyrok SN z 24 stycznia 2000 r., III CKN 536/98, niepubl.; wyrok z 26 lipca 2001 r., II CKN 889/00, niepubl.; wyrok z 18 kwietnia 2002 r., II CKN 605/00, niepubl.). Oceniając wysokość przyjętej sumy zadośćuczynienia, jako „odpowiedniej”, sąd korzysta z daleko idącej swobody, niemniej jednak nie może to być suma rażąco odbiegająca od zasądzanych w analogicznych przypadkach (wyrok SN z 11 lipca 2000 r., II CKN 1119/98, LEX nr 50884 t.2).

Oceniając wysokość przyznanej sumy zadośćuczynienia stwierdzić należy, że Sąd nie wziął w sposób dostateczny pod uwagę znacznego stopnia uszczerbku na zdrowiu powoda w związku z wypadkiem jakiemu uległ. Wprawdzie stopień trwałego uszczerbku na zdrowiu nie może być jedynym kryterium ustalenia wysokości zadośćuczynienia, jednakże niewątpliwie jest to najbardziej obiektywne kryterium, określające rozmiar uszkodzenia ciała i rozstroju zdrowia. Niewątpliwie zatem skoro wnioski opinii biegłych wskazały , że trwały uszczerbek na zdrowiu wynosi 110 %, a nie

jak ustalił pozwany w postępowaniu likwidacyjnym 45%, to okoliczność ta winna mieć odzwierciedlenie w przyznanej sumie zadośćuczynienia, tym bardziej, że jak stwierdzili biegli stan zdrowia 30-letniego powoda raczej nie ulegnie już znaczącej poprawie, nawet uwzględniając konieczność stałej rehabilitacji. Przyznana suma zadośćuczynienia nie odpowiada także kwotom przyznawanym w podobnych wypadkach. Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny uznał, że odpowiednią kwotą zadośćuczynienia jest łącznie kwota 190.000 zł, wobec powyższego podwyższył kwotę orzeczoną w pkt 1 wyroku do 130.000 zł.

Za uzasadniony należy także uznać zarzut obrazy art. 481 § 1 k.c. Zauważyć należy, iż zasada ustalania terminu płatności zobowiązań bezterminowych wynika z art. 455 k.c. Zgodnie z najnowszym orzecnictwem tak SN jak i sądów apelacyjnych, zjawisko zasądzenia odsetek nie od daty wymagalności roszczenia głównego, czyli za cały okres opóźnienia, lecz od daty wyrokowania, budzi istotne wątpliwości, ponieważ nie znajduje uzasadnienia w prawie, a nadto przekreśla funkcje kompensacyjną i dyscyplinującą odsetek, na rzecz nowej funkcji o charakterze przejściowym, a mianowicie funkcji waloryzacyjnej. Jest ono przy tym szczególnie niebezpieczne w sytuacji, gdy stopa odsetek ustawowych za opóźnienie maleje, bowiem w konsekwencji prowadzi to do tego, że interes dłużnika przemawiał będzie za niewypłacaniem wierzycielowi jakichkolwiek świadczeń, nawet bezspornych, przed lub w toku procesu i za maksymalnym przewlekaniem procesu, aby jak najdłużej korzystać z pieniędzy wierzyciela bez jakiegokolwiek wynagrodzenia (wyrok SA w Łodzi z 6 grudnia 2013 r. I ACa 760/13 LEX nr 1409199). Odsetki ustawowe związane ze stanem opóźnienia, a nie zwłoki w spełnieniu świadczenia nie mogą mieć kompensacyjnego charakteru względem szkody sensu stricto jak i sensu largo. Pogląd taki mógł mieć uzasadnienie co najwyżej w sytuacji, gdy następował istotny spadek wartości pieniądza, a stopa odsetek była znacząco wyższa niż stopa inflacji. W ustabilizowanej sytuacji ekonomicznej tego rodzaju argumentacja nie ma dostatecznego wsparcia jurydycznego (wyrok SA w Łodzi z dnia 6 grudnia 2013 r. I ACa 736/13 LEX nr 1416121).

Funkcjonuje także kompromisowe stanowisko judykatury, zgodnie z którym termin płatności odsetek za opóźnienie może się różnie kształtować w zależności od okoliczności sprawy, a odsetki – także od zadośćuczynienia – mogą być zasądzone od daty wyrokowania zgodnie z art. 363 § 2 k.c.

W rozpoznawanej sprawie pozwany, który był zainteresowany ograniczeniem zakresu swojej odpowiedzialności, także w zakresie należności ubocznych, winien wykazać, że zadośćuczynienie w wysokości żądanej przez powoda, a ostatecznie zasądzonej przez Sąd, nie należało się już w dacie wezwania go do spełnienia świadczenia, a pomiędzy tą datą a dniem wyrokowania doszło do dynamicznych zmian w zakresie rozmiaru krzywdy.

Z tych względów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386§1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok jak w sentencji i oddalił dalej idącą apelację, na podstawie art. 385 k.p.c.

Stosownie do wyniku procesu Sąd Apelacyjny na podstawie art. 100 k.p.c. rozdzielił stosunkowo koszty za obie instancje.